

ἀρνεῖται τὴν λογικότητα αὐτοῦ, εἶναι ὁ πλέον τολμηρὸς ἀνὴρτος (1). Δὲν πρέπει ν' ἀποφασίσῃ οὐδεὶς ὅτι εὐρίσκονται τῇ ἀληθείᾳ ἄθεοι, ἤγουν, ἄνθρωποι λογικοὶ καὶ αἰσθητικοὶ ἀρνούμενοι ἀποφαντικῶς τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ κάμωσι βαθεῖαν σκέψιν εἰς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἐπεχείρησαν τινὲς νὰ ἀποδώσωσι τὰ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν τύχην· πλὴν τὰ συστήματα αὐτῶν ἐγνωρίσθησαν ψευδῆ, ἀνεσκευάσθησαν ὡς χίμαιραι παραφρονούντων, καὶ ἀπερρίφθησαν εἰς τὴν τάξιν τῶν πλέον μεγάλων ἀτοπιῶν, εἰς ἃς δύναται νὰ πέσῃ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, ὅταν δὲν ὀδηγῇται ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου.

Μεγαλωτάτῃ τῶντι ἀτοπία εἶναι, καὶ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον παντάπασιν ἐναντία, νὰ λέγῃ τις, ὅτι ἡ τύχη ἐδημιούργησε τὸ Πᾶν, ὅτι ὕλικά ἄτομα συνελθόντα, ἐμόρφωσαν τὸ Πᾶν μὲ τάξιν, μὲ ποικιλίαν, μὲ ἀναλογίαν καὶ μὲ τελικὸν σκοπὸν. Τί ἄλλο εἶναι ἡ τύχη αὕτη, εἰ μὴ ἄθροισμα γραμμάτων, λέξις φανταστικῇ καὶ ἀσήμαντος, ἣν ἐφεύρεν ἡ ἀμάθεια, διὰ νὰ παριστάνῃ τὰ ἀποτελέσματα, τῶν ὁποίων ἀγνοεῖ τὰς αἰτίας; Τὰ ἄτομα δὲ, τί ἄλλο εἶναι καὶ ταῦτα, παρὰ μόρια ὕλης τυφλῆς καὶ ἀσκέπτου ἀφ' ἑαυτῆς, οὔτε βούλησιν ἐχούσης, οὔτε κρίσιν, οὔτε σκοπὸν, ἅτινα ἀφ' ἑαυτῶν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπῆρξαν, οὐδὲ νὰ σώζωνται; Πῶς τοιαῦτα ἄτομα ἠδύναντο ἀφ' ἑαυτῶν νὰ συγκροτήσωσι σώματα μὲ μέτρον καὶ σχῆμα μαθηματικόν; πῶς ἠδύναντο τοιαῦτα ἄτομα νὰ μορφώσωσι λογικὸν ὄν, ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος; νὰ ὀργανίσωσι σώματα, νὰ δώσωσι ζωὴν εἰς τόσα ὄντα, νόμους ἀμεταβλήτους; τῆς παγκοσμίου κινήσεως, διαδοχὴν ἀπαράτρεπτον τῆς γεννήσεως τῶν διαφόρων ζώων; ἄτομα, ἐν ἐνὶ λόγῳ, νὰ συγκροτήσωσιν αὐτὸ τὸ Πᾶν, καὶ νὰ κυβερνῶσιν αὐτὸ, ὡς βλέπομεν, μὲ τάξιν καὶ σοφίαν ὑπερβαύμαστον;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῶν θείων Τελειοτήτων.

Ὁ ἄνθρωπος διάζεται φυσικὰ ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου νὰ δέχεται τὴν ὑπαρξίν πολλῶν πραγμάτων, ἃν δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ τίνι τρόπῳ ὑπάρχουσι, καὶ τίς ἡ καθ'αυτὸ φύσις ἐκάστου. Τοιαῦτα εἶναι, παραδείγματος χάριν, ἡ ὑπαρξίς ἡμῶν, ἡ ποίησις τοῦ παντός, ἡ ὑπαρξίς τοῦ Θεοῦ, κτλ. Τὸ αἰσθημα τῆς υπάρξεως ἡμῶν, ἡ ἀναντιρρόητος συν-

(1) Μάταιοι μὲν γὰρ πάντες οἱ ἄνθρωποι φύσει οἷς προσὴν Θεοῦ ἀγνωσία, καὶ τῶν δοξαζομένων ἀγαθῶν οὐκ ἴσχυσαν εἰδέναι τὸν ὄντα, οὔτε ἐν τοῖς ἔργοις προσέχοντες ἐπέγνωσαν τὸν τεχνίτην, κτλ. (Σοφ. Σολόμ. ιγ').